

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 18/2014

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023

Esa Lammi

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 18/2014

Esa Lammi

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2014

Kannen kuva: Esa Lammi
ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-272-796-1
ISBN (PDF) 978-952-272-797-8

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2014

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Sammandrag	3
1 Johdanto	4
2 Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen	4
3 Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen luonnonolot	5
3.1 Sijainti ja suojelutilanne	5
3.2 Geomorfologia	6
3.3 Kasvillisuus	7
3.4 Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit sekä lintudirektiivin lajit	9
4 Virkistyskäyttö, reitit ja kuluneisuus	10
4.1 Reitistö ja alueen käyttö	10
4.2 Maaston kuluminen	10
5 Hoidon ja käytön tavoitteet	12
5.1 Suojelu ja hoito	12
5.2 Käyttö	12
6 Toimenpiteet	13
6.1 Hoito	13
6.2 Käytön järjestäminen	14
6.2.1 Reitit	14
6.2.2 Kallahdentie	15
6.2.3 Opastustaulut ja tiedottaminen	16
6.2.4 Uimarantoina käytetyt rannat	16
6.2.5 Pysäköintijärjestelyt	16
6.3 Aikataulu	17
6.4 Kustannusarvio	17
7 Seuranta	17
8 Toimenpiteiden vaikutukset	18
9 Lähdeviitteet	19

Liitteet:

- Liite 1. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen sijainti.
- Liite 2a. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös ja -määräykset.
- Liite 2b. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen rauhoituspäätöksen muutos.
- Liite 3. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen kasvillisuuskuviot.
- Liite 4. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen reitit, käytetyimmät polut ja voimakkaasti kuluneet alueet.
- Liite 5. Kallahdenharjun luonnonhoitotoimet.
- Liite 6. Ehdotus Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoitotoimiksi ja kulun ohjaamiseksi.

Tiivistelmä

Kallahdenharjun luonnonsuojelualue sijaitsee Vuosaassa Kallahdenniemen tyvellä. Suojelualue kattaa jyrkkäpiirteisen, vanhaa männikköä kasvavan harjun, jonka itä- ja länsipuolella on merta. Alueen pinta-ala on noin 3,7 hehtaaria ja se on osa Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimistä Natura 2000 -aluetta.

Kallahdenniemi on suosittu ulkoilualue, jonka käyttö on huomattavasti lisääntynyt Vuosaaren uusien asuinalueiden rakentamisen myötä. Kulku Kallahdenniemelle tapahtuu Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen läpi johtavaa tietä ja polkuja pitkin. Suojelualueella on myös luontopolkureitti. Alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosina 1988 ja 2002. Helsingin kaupungin ympäristökeskus päätti vuonna 2013 päivittää alueen hoito- ja käyttösuunnitelman.

Kallahdenharju on pääosin kuivahkon kankaan männikköä. Luonnonsuojelualueen pohjoisosa ja kaakkoisin kulma ovat tuoretta kangasmetsää. Itäranta on lähes kasvitonta hiekkarantaa. Länsirannalla on kapea rantatasanne, jossa on matalakasvisia niitty laikkuja sekä hiekkaisia ja soraisia kohtia. Harjun laella on Kallahdenniemeen johtava tie.

Runsas ulkoilukäyttö on kuluttanut Kallahdenharjun kasvillisuutta ja aiheuttanut eroosiota rannan läheisillä jyrkillä rinteillä. Alueella liikkuminen on pyritty ohjaamaan luontopolkureitille ja harjun laella kulkevalle tielle, mutta runsas virkistyskäyttö aiheuttaa ongelmia edelleen. Harjun kasvillisuus on myös muuttumassa, sillä vanhan ylismännikön alle on kasvanut tiheä, männyistä ja pihlajista koostuva alispuusto. Haitallisiin vieraslajeihin kuuluva kurturuusu on levinnyt rannoille.

Harjuluonnon suojelemiseksi esitetään hoitotoimia, jotka estävät maaston kulumista, korjaavat kulumisen aiheuttamia vaurioita ja auttavat harjumännikön uudistumista sekä harjualueelle ominaisen maiseman säilymistä. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteiksi reittien ylläpitoa, kunnostamista ja viitoitusta, pyöräilyn estämistä sallittujen pyöräilyreittien ulkopuolella, uimapaikkoina luvattomasti käytettyjen maastokohtien aitaamista ja merkintää, kurturuusun hävittämistä sekä pienpuuston hoitoa. Harjun luontopolku esitetään yhdistettäväksi osaksi laajempaa, Kallahdenniemelle suunniteltua virkistysreitistöä.

Harjun ylispuustolla ei ole kiireellistä hoitotarvetta. Suunnitelmassa esitetään vanhan ylispuuston uudistamisen varovaista aloittamista luomalla muutamia latvusaukkoja heikkokuntoisempien puiden poistolla.

Sammandrag

Kallviksåsens naturskyddsområde är beläget i Nordsjö längst in på Kallviksudden. Skyddsområdet omfattar en ås som tydligt kan urskiljas och på vilken det växer gammal tallskog. Åsen omges av havet på den östra och västra sidan. Områdets areal är cirka 3,7 hektar och det utgör en del av Kallviks ängs-, ås- och vattenområden, som är ett Natura 2000-område.

Kallviksudden är ett populärt friluftsområde. Användningen av området har ökat avsevärt i takt med byggandet av nya bostadsområden i Nordsjö. Man kommer ut på Kallviksudden längs vägen och stigar som går genom Kallviksåsens naturskyddsområde. I skyddsområdet finns också en naturstig. År 1988 och 2002 utarbetades en skötsel- och användningsplan för området. Helsingfors stads miljöcentral beslutade år 2013 att uppdatera skötsel- och användningsplanen för området.

Kallviksåsen består huvudsakligen av tämligen torr tallskog. I naturskyddsområdets norra del och nordöstra hörn finns ung moskog. Den östra stranden utgörs av en sandstrand som är nästan helt fri från växter. På den västra stranden finns en smal strandterrass med ängsplättar med låg växtlighet samt platser med sand och grus. På krönet av åsen går vägen som leder till Kallviksudden.

Den rikliga användningen av området i rekreationssyfte har tärt på Kallviksåsens vegetation och orsakat erosion på de branta sluttningarna nära stranden. Man har försökt få besökarna att gå längs naturstigen och vägen som går på krönet av åsen, men den rikliga rekreationsanvändningen orsakar fortsättningsvis problem. Växtligheten på åsen håller också på att förändras eftersom det under den gamla, övre tallskogsbeståndet har börjat växa ett tätt undre trädbestånd bestående av tallar och rönnar. Vresrosen, som hör till de skadliga främmande arterna, har brett ut sig till stränderna.

För att skydda naturen på åsen framförs skötselåtgärder som förhindrar slitage på terrängen, reparerar skador orsakade av slitage och hjälper tallskogen på åsen att förny sig samt bevarar det unika landskapet i åsområdet. Åtgärder som presenteras i planen är underhåll, upprustning och utmärkning av stigarna, förhindrande av cykling utanför cykellederna, inhägnande och utmärkning av platser som olovligt används som badplatser, skövling av vresrosen samt skötsel av beståndet av små träd. Det föreslås att naturstigen på åsen ska förenas med det mer omfattande nätverket av rekreationsstigar som planeras till Kallviksudden.

Det övre trädbeståndet på åsen är inte i brådskande behov av skötsel. I planen föreslås att man varsamt ska börja förnya det gamla övre trädbeståndet genom att skapa några öppningar i trädkronorna genom att fälla träd som är i sämre skick.

1 Johdanto

Vuonna 1973 perustettu Kallahdenharjun luonnonsuojelualue sijaitsee Kallahdenniemen tyvellä Helsingin Vuosaassa. Suojelualue kattaa jyrkkäpiirteisen männikköisen harjun, jonka molemmilla puolilla on merta. Kallahdenniemi on suosittu ulkoilualue, jonka käyttö on huomattavasti lisääntynyt Vuosaaren uusien asuinalueiden rakentamisen myötä. Kulku Kallahdenniemelle tapahtuu Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen läpi johtavaa tietä ja polkuja pitkin.

Kallahdenharjulle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosina 1988 ja 2002. Jälkimmäinen suunnitelma kattoi kymmenen vuoden jakson ja sen tavoitteena oli palvella sekä alueen suojelua että sen lisääntyvää, lähiympäristön rakentamisesta aiheutuvaa virkistyskäyttöä. Hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin osana Kallahdenniemen valmisteilla ollutta virkistyskäyttöä, luonnonsuojelua ja asumista käsittelevä asemakaavaa. Asemakaava on edennyt toteutusvaiheeseen. Kallahdenniemelle on suunnitteilla mm. ulkoilureittejä, jotka on tarkoitus yhdistää Kallahdenharjun reitteihin. Kallahdenharjun hoito- ja käyttösuunnitelma päätettiin vuonna 2013 päivittää niin, että se palvelisi entistä paremmin kulutukselle herkän harjualueen suojelutavoitteita ja Kallahdenniemen virkistyskäyttöä. Helsingin kaupungin ympäristökeskus tilasi työn Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä.

2 Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen aloitettiin kesäkuussa 2013. Suunnitelman valmistelua ohjasi Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Suunnitteluun osallistui myös Helsingin rakennusvirasto, joka laati samanaikaisesti hoito- ja kehittämissuunnitelmaa Kallahdenniemelle. Suunnitelmassa tarkastellaan mm. alueen virkistyskäyttöä, mutta siinä eivät ole luonnonsuojelualueet (Kallahdenharju ja Kallahden rantaniitty) mukana. Kallahdenharjun hoito- ja käyttösuunnitelmassa virkistysreitit, opastus ja liikennejärjestelyt on pyritty sovittamaan yhteen Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelman kanssa.

Vuonna 2002 Kallahdenharjun luonnonsuojelualueella tehtiin yksityiskohtainen kasvillisuus- ja linnustoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2003), jota käytettiin silloisen hoito- ja käyttösuunnitelman pohjana. Luonnonsuojelualueelta ei löytynyt erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä eikä muitakaan sellaisia lajiesiintymiä, joiden vuoksi selvitysten uusiminen olisi ollut välttämätöntä hoito- ja käyttösuunnitelman päivitystä varten. Suunnitelmaa tehtäessä käytettiin mm. vuonna 2002 laadittua kasvillisuuden kuviokarttaa ja kuviokohtaisia kuvauksia kasvillisuuden sekä Natura-luontotyyppien ominais- ja erityispiirteistä.

Suojelualueen luonnontilan muutoksia, mahdollisia uhkia sekä alueelle soveltuvia suojelu- ja hoitokeinoja arvioitiin 1.8. ja 20.8.2013 tehdyllä maastokäynneillä, joista vastasi hoito- ja käyttösuunnitelman laatinut biologi FM Esa Lammi. Jälkimmäiseen käyntiin osallistui myös ympäristötarkastaja Tiia Stén Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta.

Luonnonsuojelualueelle tehtiin 28.8.2013 maastokatselmus, johon osallistui Helsingin ympäristökeskuksen, rakennusviraston ja Staran edustajia. Maastokatselmuksessa tarkasteltiin erityisesti polkuverkostoa ja liikkumista palvelevia rakenteita, joilla on pyritty ehkäisemään harjumaaston kulumista. Lisäksi arvioitiin alueen reittien sovittamista osaksi Kallahdenniemen muuta ulkoilureitistöä.

Käytetyt lähtöaineistot

Keskeisiä lähtöaineistoja hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa olivat:

- Natura-luontotyyppien kartoitus 2002 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003)
- Kasvillisuuskuviokartta 2002 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003)
- Kallahdenharjun hoito- ja käyttösuunnitelma 2003–2012 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2003).
- Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelman luonnos 11.6.2013 (Helsingin kaupungin rakennusvirasto).
- Ilmavalokuvat 1998 ja 2011 (5 cm / pikseli, Helsingin kaupungin kiinteistövirasto).

3 Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen luonnonolot

3.1 Sijainti ja suojelutilanne

Kallahdenharju on kapea, Vuosaaren ja Kallahdenniemen välissä sijaitseva harju (liite 1). Koko Kallahdenniemi kuuluu vuonna 1984 vahvistettuun valtakunnalliseen harjusuojeluohjelmaan ainoana kohteena Helsingissä (Ympäristöministeriö 1984). Kallahdenharju on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi kahdella erillisellä päätöksellä. Luonnonsuojelualueen eteläosa, jossa harjumuodostuma on korkein ja selväpiirteisin, on rauhoitettu luonnonsuojelulailla vuonna 1973 (liite 2a). Alueen rauhoitusta haki silloinen maanomistaja Lohjan Kalkkitehdas Oy. Alueelle laadittiin vuonna 1988 käyttö- ja hoitosuunnitelma (Heikkilä 1988a).

Vuonna 1990 suojelualueeseen liitettiin sen pohjoispuolelta harjualueeseen maisemallisesti ja kasvillisuutensa puolesta kuuluva kahden hehtaarin laajuinen alue (liite 2b). Rauhoitusta haki alueen omistava Helsingin kaupunki, joka perusteli laajennusta siten, että sen tarkoituksena oli turvata alue kulutukselta kanavoimalla alueella kulkeminen osoitetuille reiteille. Luonnonsuojelualueen (kuva 1) pinta-alaksi tuli laajennuksen jälkeen 3,67 hehtaaria. Suojelualueen pituus on 420 metriä ja leveys vaihtelee 90 metristä 130 metriin.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualue, Kallahdenniemeä ympäröivät matalat vesialueet sekä niemen eteläpäässä sijaitseva Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue muodostavat yhdessä Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimisen Natura 2000 -alueen (FI010063). Natura-alue jatkuu niemen eteläpuolella hiekkasärkinä ja hiekkapohjana Kutusärkän saaren eteläpuolelle asti (liite 1). Kallahdenharju reunustavat vesialueet eivät kuulu Natura-alueeseen.

Natura-alueen pinta-ala on 251 hehtaaria. Alue on suojeltu luontodirektiivin perusteella (aluetyyppi SCI). Kallahden niitty-, harju- ja vesialueen Natura-tietolomakkeen mukaan alueelta tavataan viittä luontodirektiivin luontotyyppiä, joista yksi on harjumetsät (2 % kokonaisalasta). Tietolomakkeella mainituista kymmenestä lintudirektiivin lajista palokärki on metsälintu, muut ranta- tai vesilintuja, joita ei tavata Kallahdenharjulla. Lomakkeella mainitut viisi kasvilajia ovat kaikki rantaniittyjen kasveja.

Kuva 1. Kallahdenharjun luonnonsuojelualue (keltainen raja) lähiympäristöineen. Länsireunan hieka- ja somerikkoranta erottuu kuvasta hyvin, mutta itärannan kapea hiekaranta jää puuston varjoon. Kuva on vuodelta 2011.

3.2 Geomorfologia

Kallahdenharju on osa Hyvinkäältä Suomenlahteen ulottuvaa harjujaksoa. Harju on syntynyt sulavan jäätikön reunalla noin 13 000 vuotta sitten, kun sulamisvesien muodostama joki kuljetti maa-ainesta jäätikön railoon tai tunneliin. Suojelualueeseen kuuluva harjujakso muodostaa kapean pohjois–eteläsuuntaisen kannaksen mantereeseen ja Kallahdenniemen väliin. Kannaksen leveys on 90 metriä. Korkeimmat kohdat sijaitsevat yhdeksän metriä merenpinnan yläpuolella. Kallahdenharju on melko jyrkkärintainen. Jyrkkäpiirteisyys korostuu itärannalla, jota on aiemmin käytetty hiekanottoon: harjun itärannalta ja monin paikoin muualtakin Kallahdenniemeltä on otettu hiekkaa 1900-luvun alkuvuosiin asti (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2002). Kallahdenharjulla tämä näkyy jyrkkänä, eroosiolle herkkänä ”rantatörmänä”. Suojelualueen pohjoisosassa on myös vanha, metsitynyt hiekkakuoppa.

Koko harjun itäranta on hiekkarantaa. Luonnonsuojelualueen koillispuolella suojelualueen rajan vieressä on Ullaksen rantapuisto, jonka hiekkarantaa käytetään

uimapaikkana. Harjun läntinen ranta on osin hiekkaa, osin soraa. Harjun ”kainalossa” suojelualueen länsipuolella on Ison Kallahden uimaranta.

Suojelualueen eteläpuolella harju jatkuu selkeästi erottuvana harjumaisena muodostumana noin 700 metrin matkan. Alue on väljästi rakennettua omakoti- ja huvila-aluetta. Kallahdenniemen keskiosissa harjumaasto näkyy rantavoimien laakeaksi tasoittamina selänteinä, valleina ja rantatörminä, mutta selvät harjanteet puuttuvat. Puusto on harjumaastolle tyypillistä männikköä. Alueella on runsaasti jälkiä vanhasta maa-aineksenotosta.

3.3 Kasvillisuus

Luonnonsuojelualue on vanhaa harjumännikköä, joka on suurimmaksi osaksi kuivahkoa puolukkatyyppin kangasmetsää (liite 3). Pohjoisosa ja kaakkoisin kulma ovat tuoretta kangasmetsää. Itäranta on lähes kasvitonta hiekkarantaa. Länsirannalla on kapea rantatasanne, jossa on matalakasvisia niitty laikkuja sekä hiekkaisia ja soraisia kohtia. Tasannetta reunustaa kapea, tervaleppiä kasvava rantavyöhyke.

Harjun laella on kapea asvaltoitu maantie, joka johtaa Kallahdenniemelle. Suojelualueen eteläpäässä tiestä erkanee itään Heposaareen päätyvä hiekkatie.

Liitteen 3 mukaiset kasvillisuuskuviot ovat seuraavat.

1. **Entinen piha-alue.** Luonnonsuojelualueen pohjoispäässä on metsittyvä piha, jossa sijainnut puutalo on purettu 2000-luvun alkuvuosina. Pihamaalle on levinnyt mm. vadelmaa, maitohorsmaa, jänönsalaattia ja pihlajia. Puustossa on isoja mäntyjä ja koivuja. Pihakasveista on jäljellä mm. hernelpensaita, lehmuksia, isotuomipihlajia, syreeniä ja keltamoa.
2. **Tuore kangasmetsä** jonka ylispuina on vanhoja, noin 150-vuotiaita mäntyjä ja joitakin nuorempia kuusia. Tien länsipuolella on melko tiheä pensaskerros, joka koostuu pihlajista ja koivuista. Kenttäkerroksessa vallitsevat koko kuviol-la mustikkatyyppin lajit, mutta paikoin tavataan pieninä laikkuina myös lehtomaisen kankaan lajistoa. Kuvion 1 eteläpuolella on metsittyvä, puoliaukea alue, josta rakennukset on purettu 1900-luvun lopulla.

Alueen läpi kulkee kolme hiekkapintaista reittiä Ison Kallahden rantaan ja yksi reitti itään Pikku Kallahden rantaan. Reitit ovat vanhoja tienpohjia. Niiden varrella on niitty- ja piennarlajistoa, mm. ahomataraa, paimenmataraa, ahomansikkaa ja tuoksusimaketta.

3. **Kuivahko kangasmetsä**, joka on valoisaa, noin 150-vuotiaasta harjumännikköä. Puuston alla kasvaa joitakin 5–10 metrin korkuisia mäntyjä, mutta muu välipuusto puuttuu. Alispuustona on nuoria, 2–4 metrin korkuisia mäntyjä ja pihlajia. Alispuusto on tihein alueen eteläosassa, jossa nuori männikkö sulkee tieltä avautuvan maiseman. Nuoria kuusia kasvaa kuvion koillisrinteellä. Puusto on hyväkuntoista, mutta itärinteellä ja alueen läpi kulkevan tien varrella on muutama latvavikainen ja keloutunut mänty.

Kenttäkerroksen kasvillisuus on puolukkatyyppin kankaille ominaisesti varpuvaltaista. Runsaimmat lajit ovat puolukka, mustikka ja varsinkin länsirinteellä variksenmarja. Sianpuolukkaa ja kanervaa kasvaa myös siellä täällä, mutta

ne eivät muodosta laajoja, yhtenäisiä peitteitä. Heinistä tavataan mm. metsälauhaa ja lampaannataa.

Suojelualueen etelärajan tuntumassa metsä muuttuu jälleen tuoreeksi kangaksi (2). Ylispuusto on täälläkin järeää männikköä. Alispuustona on tiheä pihlajavesakko ja kenttäkerrosta luonnehtii yhtenäinen mustikkavarvusto.

Kallahdenharjun männikkökuviolta on löydetty kolme huomionarvoista kasvilajia: **pohjanvariksenmarja**, **nuokkukohokki** ja **kangasajuruoho**. Etelä-Suomessa paikoittain tavattavaa pohjanvariksenmarjaa kasvaa suojelualueen eteläosassa muutama pieni kasvusto. Mahdollisesti ihmisen mukana siirtynyt nuokkukohokki on tavattu Kallahdenharjulta 1980-luvulla. Kesällä 1987 sitä ei enää löydetty (Heikkilä 1988a). Polunvarressa sijainnut kasvupaikka on kulunut lähes kasvittomaksi hiekkapinnaksi, eikä nuokkukohokkia ole myöhemminkään tavattu. Taantuneisiin harjukasveihin kuuluvan kangasajuruohon todettiin jo vuonna 1987 hävinneen alueelta (Heikkilä 1988a).

4. Länsirantaa reunustaa osan matkaa kapea, 2–5 metrin levyinen **tervaleppävyöhyke**, johon merivesi ulottuu korkean veden aikaan. Vyöhyke on levein rannan pohjoispäässä ja kapenee etelään. Useimmat tervalepistä ovat noin viiden metrin korkuisia ja osa niistä on jäiden runnomia. Pensaskerroksessa kasvaa yksi lehtokuusamapensas ja kenttäkerroksessa mm. nuokkuhelimikää, koiranvehnää ja mesiangervoa.

Tervaleppävyöhykkeeltä ei ole tavattu harvinaisia kasvilajeja. Suojelualueen ainoa mäkikaurakasvusto löydettiin 1987 kuvion pohjoispäästä. Kasvusto oli jäljellä kesällä 2013.

Tervalepikköä on myös luonnonsuojelualueen kaakkoiskulmassa, jossa harjun ja Heponiemen välissä sijaitseva kosteapohjainen tervaleppälehto työntyy kapeana kiilana suojelualueen puolelle.

- 5–6. **Rantaniityt ja hiekkarannat.** Harjun länsirannalla on 5–10 metrin levyinen rantatasanne, josta osa on niittyä, mutta pääosa niukkakasvista soraikkoo (kansikuva). Rannan kuluneisuuteen on vaikuttanut jään ja aallokon lisäksi ihmisten liikkuminen. Niittyalue on levein rannan eteläpäässä. Niityllä vesirajan tuntumassa kasvaa matalakasvuisille merenrantaniityille tyypillisiä lajeja, kuten suolavihvilää, meriratamoa, rannikkia, ketohanhikkia ja rönsyrölliä. Lisäksi järviruokoa kasvaa harvakseltaan. Eteläpäässä on kaksi pientä merias-terikasvustoa. Rantaniityn ylemmässä vyöhykkeessä kasvillisuus on kookkaampaa, mm. meriputkea, ranta-alpia, ruokonataa, punanataa ja siniheinää. Istutuksista levinnyt kurturuus on levittäytynyt ylempään rantavyöhykkeeseen ja muodostanut sinne aukkoisia pensaikkoja.

Rannan hiekka- ja sorapintaisissa kohdissa kasvaa mm. merinätkelmää, rantavehnää ja suola-arhoa. Hiekka- ja sorapintojen lajit kärsivät tallaamisesta, ja niiden laajimmat esiintymät kasvavat kurturuusupensaiden lomassa, sillä uimarit ja muut rannan käyttäjät ovat vältäneet piikikkaita ruusupensaita.

Kallahdenharjun itäranta on hiekkarantaa. Rantakasvillisuus on heikosti kehittynyttä aallokon ja varsinkin rannalla liikkujien aiheuttaman kulutuksen takia. Harju kohoaa hiekkarannasta jyrkkänä, eroosiolle herkkänä rinteenä, jossa vanhan hiekanoton ja ihmisten liikkumisen jäljet ovat vielä selvästi näh-

tävissä. Myös itärannalla kasvaa kurturuusua, joskin niukemmin kuin länsirannalla.

Rannan eteläosassa on hiekkarannan laajentuma, jonka edustalla oli vuoteen 1992 asti venelaitureita. Rantavyöhykkeen ylemmässä osassa on kuluksen muuttamaa, mutta palautumassa olevaa niittykasvillisuutta, mm. kylänurmikkaa, piharatamoa, ahomansikkaa, kissankelloa ja merinätkelmää.

Heikkilä (1988a) piti itärannan pohjoispään kasvillisuutta merkittävänä. Sittemmin Kallahdenharjun tyvelle on rakennettu Ullaksen rantapuisto. Ullaksen rantaa ja varsinkin viereistä luonnonsuojelualueen rantaa käytetään uimiseen, vaikka virallinen uimaranta on harjun länsipuolella. Uimakäyttö on kulluttanut rantakasvillisuuden laajalti pois luonnonsuojelualueelta. Rannalla kasvaa joitakin tervaleppiä ja muutama istutettu tyrni, mutta muutoin pohjoispään ranta-alue on kasvitonta hiekkaa.

Itärannalta ei ole tavattu harvinaisia kasvilajeja, eikä siellä myöskään ole merenrantaniittyä.

3.4 Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit sekä lintudirektiivin lajit

Kallahden niitty-, harju- ja vesialueen Natura-tietolomakkeen mukaan alueelta tavataan viittä luontodirektiivin luontotyyppiä, joista merenrantaniitty on priorisoitu eli ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi. Lähes koko Kallahdenharjun luonnonsuojelualue kuuluu harjumuodostumien metsäiset luontotyytit -nimiseen luontotyyppiin ("harjumetsät", Natura-koodi 9060). Alue edustaa varsin hyvin harjumetsät-luontotyyppiä, vaikkakin se on kärsinyt kasvillisuuden kulumisesta. Harjumetsät-luontotyyppiin voidaan katsoa kuuluvaksi myös pinnanmuodot, jotka omalta osaltaan vaikuttavat kasvillisuuteen. Geomorfologisesti tarkasteltuna Kallahdenharju on hyvin kehittynyt, edustava harjumuodostuma.

Kallahdenharjun rannoilla tavataan Natura-luontotyypppeihin kuuluvia merenrantaniittyjä, Itämeren hiekkarantaa ja rantavallien yksivuotista kasvillisuutta. Kaikki nämä luontotyytit esiintyvät niin pieninä ja osin ihmisten liikkumisen kuluttamina kuvioina, että niitä ei voida pitää edustavina.

Lintudirektiivin liitteen I lajeista Natura-tietolomakkeella ilmoitetaan palokärki. Palokärki ei pesi luonnonsuojelualueella säännöllisesti, mutta se kuuluu Kallahdenniemen lajistoon (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003). Palokärki käyttää luonnonsuojelualueita ravinnonhankintaan. Männyissä olevat kolot kertovat palokärjen joskus pesineen tai hakanneen yöpymiskoloja luonnonsuojelualueen puihin.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän mukaan koko Kallahdenniemi on luokiteltu ensimmäisen arvoluokan lepakkokohdeksi. Alueella on havaittu pohjanlepakkoa, vesisiippaa ja viikisiippoja. Kaikki edellä mainitut lepakkolajit ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

4 Virkistyskäyttö, reitit ja kuluneisuus

4.1 Reitistö ja alueen käyttö

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueutta käytetään Vuosaaren lähivirkistysalueena, mm. lenkkeilyyn, koirien ulkoiluttamiseen ja auringonottoon. Lisäksi harjun läpi kuljetaan Kallahdenniemielle, jossa on asuinrakennuksia, huviloita, yhteisöjen kesäviettäipaikkoja, mm. kurssien pitopaikkana käytettävä kulttuurikeskus Sofia ja suosittu uimaranta. Suojelualueen luoteispuolella on Ison Kallahden uimaranta (liite 4), jonka käyttö on levinnyt myös luonnonsuojelualueen puolelle. Luonnonsuojelualueen koillispuolella on Ullaksen rantapuisto, jonka hiekkarantaa käytetään uimapaikkana.

Kallahdenharjun laella on Kallahdenniemielle johtava kapea, asfaltoitu maantie. Polkupyöräilijöitä ja jalankulkijoita varten tien länsipuolelle on tehty vuonna 2001 kapea, hiekkapintainen kevyen liikenteen reitti (liite 4), joka sulautuu maisemaan puut kiertäen. Maantien ja ulkoilutien välissä on koko matkan matala puuaita, jollainen on myös tien itäpuolella. Aita estää autoilijoita pysäköimästä tien varteen luonnonsuojelualueelle. Aidassa on kulkuaukko rantaan johtavien polkujen ja kahden suojatien kohdalla.

Alueen opastusta suunniteltaessa ja rakennettaessa 2000-luvun alussa tavoitteena oli luoda myös harjua kiertävä luontopolkureitti. Sen pohjana käytettiin olemassa olevia reittejä ja polkuja. Luontopolku alkaa alueen luoteiskulmasta pääopastaululta ja kiertää alueen länsirannan eteläpään opasteelle asti. Reitti jatkuu maantien yli itärannalle Ullaksenpuistoon, josta se palaa takaisin lähtö pisteeseen (liite 4). Alueen pääreitinä käytettyä luontopolkua tukevat maantien varren kevyen liikenteen reitti ja muutama harjun yli kulkeva itä-länsisuuntainen poikkitaipolku.

Luontopolku on viitoitettu vihreillä merkkitolpilla koko matkan. Tukena ovat myös Ullaksenpuistoon ja Ison Kallahden uimarannan puolelle pystytetyt opaskartat, joihin on merkitty reitistö ja säädökset. Länsirantaa noudattava osuus on pohjustettu kivituhkalla ja polun rannanpuoleista reunaa on paikoin vahvistettu puisin tuin. Reittiä kunnostettiin kesällä 2013, jolloin polun reunoja vahvistettiin uudelleen ja rannalle johtavat portaat uusittiin. Lisäksi rannalle tehtiin toiset portaat. Itärantaa noudattavan polun eteläpäässä on kahdet portaikot, joita pitkin pääsee rannalle. Polun eteläpää kunnostettiin kesällä 2013, ja samalla rannan puoleista reunaa vahvistettiin puisin tukirakentein.

4.2 Maaston kuluminen

Ylläpidettyjen reittien ulkopuolella tapahtunut liikkuminen on kuluttanut kasvillisuutta varsinkin polkujen risteyskohdissa. Kuluneimmista kohdista kasvillisuus on kokonaan hävinnyt ja hiekka paljastunut. Pahimmin kuluneita kohtia ovat uimarannan tienoo, Ullaksen rantapuiston eteläpuoli, uimiseen ja oleiluun käytetty länsirannan eteläosa, sekä eräät itärannan jyrkät, polkujen tuntumassa sijaitsevat kohdat, joita pitkin on aiemmin kuljettu mm. venelaitureille (liite 4). Vähemmän kuluneista kohdista varvikko on hävinnyt ja sen tilalla on harvaa, lähinnä lampaannadan vallitsemaa kasvillisuutta. Parhaiten ovat säilyneet laen ja ylärinteen varvikkoiset, nuoren alismännikön kattamat alueet.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen kasvipeitteen kuluneisuudesta on tehty yhteenvetokartta vuonna 1987 (Heikkilä 1998a). Vuonna 2002 ihmisten liikkumisesta aiheutuneen maaston kuluneisuuden todettiin selvästi voimistuneen (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2002). Kivennäismaa oli paljastunut monin paikoin länsirannalla sellaisista kohdista, jotka olivat 15 vuotta aiemmin vain heikosti kuluneita. Muutos johtui länsirannan luvattomasta uimarantakäytöstä: uimarit oikaisivat rannan kävelyreitiltä suoraan rantahietikolle. Rannalla oli ajettu myös polkupyörillä. Hiekkainen rantatörmä ei ollut kestänyt kulutusta, ja hiekka oli monin paikoin paljastanut.

Suojelualueen kaakkoisrannalla sijaitsevassa poukamassa oli venelaitureita vuoteen 1992 asti. Vuonna 1987 poukaman kivennäismaa oli paljastunut koko rantaviivalta. Kesällä 2002 kasvillisuuden todettiin hieman elpyneen. Sekä rantaluonnon pohjoispäähän että eteläpäähän voimakkaasti kuluneeksi luokitelluille alueille oli tullut uutta niittykasvillisuutta. Keskiosa oli edelleen lähes kasvitonta.

Kesällä 2013 maaston kulumisen todettiin vähentyneen luonnonsuojelualueen eteläosassa. Kasvillisuus oli palautumassa kaakkoiskulman hiekkarannalle, Hevossaarentieltä paikalle tuleva vanha tie (suljettu puomilla vuosituhatluvun vaihteessa) oli lähes umpeenkasvanut ja alarinteen kuluneimpiin kohtiin oli tullut lisää kasvillisuutta, mm. hieksaista maata sitovaa hietakastikkaa. Länsirinteen puolella osa poluista oli lähes umpeutunut. Liikkuminen maantieltä suoraan rantaan näyttää vähentyneen. Tämä johtuu tienvarren aitaamisesta, rantareittien kunnossapidosta, rantaan rakennetuista portaikoista sekä nuoren männikön kasvamisesta rinteisiin.

Toinen huomattavasti muuttunut alue sijaitsee luonnonsuojelualueen koillisrannalla Ullaksen rantapuiston eteläpuolella. Ullaksen rannan uimakäyttö oli laajentunut vähitellen suojelualueen puolelle, ja sen vuonna 1987 lähes luonnontilaiseksi tai kulutuksen vähän muuttamaksi arvioitu kasvillisuus (Heikkilä 1988a) oli 2000-luvun alkuun mennessä kulunut kokonaan pois. Uimapaikkana käytetty alue ulottui noin 50 metriä luonnonsuojelualueen puolelle.

Kesällä 2013 uimapaikkana käytetty alue oli edelleen kasvitonta hiekkaa. Kasvitomaksi kulunut ranta-alue vaikutti hieman aiempaa laajemmalla. Ullaksen uimapaikan käyttö on ilmeisesti siirtynyt entistä enemmän luonnonsuojelualueen puolelle. Rannalle tulee useita käytetyn näköisiä, maantien reunasta alkavia polkuja ja kaksi polkua Ullaksen suunnasta. Suojelualue on rajattu Ullaksen rannassa matalalla aidalla, joka ei ulotu rantaan asti.

Ennen luonnonsuojelualueen laajentamista Ison Kallahden uimaranta jatkui nykyisen suojelualueen puolelle. Vaikka suojelualue on laajennuksen jälkeen erotettu uimarannasta matalalla aidalla, suojelualueen puoleisen hiekkarannan uimakäyttö on jatkunut. Alue oli jo vuonna 1987 varsin kulunutta. Kulunut alue ei vaikuttanut kesällä 2013 aiempaa laajemmalla. Hiekkarannalla on myös jonkin verran kasvillisuutta.

5 Hoidon ja käytön tavoitteet

5.1 Suojelu ja hoito

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen perustamisen tärkein tavoite oli harju-luonnon suojelu. Harjuluontoon kuuluvat sekä harjun pinnanmuodot, maaperä että harjukasvillisuus.

Kallahdenharjulla tarvitaan hoitotoimia, jotka estävät maaston kulumista, korjaa-vat kulumisen aiheuttamia vaurioita ja auttavat harjumännikön uudistumista. Ku-lumisen kannalta ongelmallista on se, että kaikki ihmiset eivät pysy merkityillä reiteillä. Etenkin portaissa ja jyrkissä rinteissä ihmiset ja koirat kulkevat usein portaiden tai polkujen vieressä, mikä kuluttaa maastoa. Rantoja pitkin liikutaan myös paljon, sillä harjun puuttomat hiekka- ja somerikkorannat tarjoavat helpon kulkureitin silloin kun merenpinta ei ole korkealla.

Ainoa välittömästi vaikuttava keino kulumisen ehkäisemiseksi olisi liikkumisen ohjaaminen pelkästään nykyiselle maantielle ja sen vieressä olevalle pyörä- ja kävelytielle. Koska alueella ei tavata uhanalaisia lajeja tai ensisijaisesti suojelta-via luontotyyppejä, alueen sulkeminen kaikelta liikkumiselta ei ole perusteltua. Liikkumiskiellon valvominen olisi myös vaikeaa. Alueen suojelu saadaan toden-näköisesti yhtä hyvin järjestettyä suosituksin ja reittejä ylläpitämällä.

Kallahdenharju on maisemaltaan kaunis. Luonnonsuojelualueen pohjoispäähän ja eteläosaan on noussut tiheä pienpuusto, joka jo nykyisin sulkee maisemaa. Harjukasvillisuuden tai eläimistön kannalta pienpuuston hoitaminen ei ole tar-peen, sillä alueella ei ole paahteista harjuympäristöä tarvitsevia lajeja. Nuoren pienpuuston harventaminen on sitä vastoin maisemanhoidon kannalta suotava toimenpide.

Kovan kulutuksen alaisena pienellä kannaksella kasvava männikkö ei todennä-köisesti pysty uudistumaan luontaisesti ilman metsänhoitotoimia. Tähän viittaa se, että harjulta puuttuu kokonaan välipuusto: paikalla kasvaa vain kookkaita ylismäntyjä ja nuoria, muutaman metrin korkuisia mäntyjä ja pihlajia. Nuorien mäntyjen kasvuedellytyksiä voidaan parantaa pienpuustoa harventamalla ja pois-tamalla yksittäisiä ylismäntyjä. Puuston uudistamisessa tulee edetä hyvin varo-vasti niin, että alueen maisemallinen ja suojelullinen arvo eivät kärsi.

5.2 Käyttö

Kallahdenharjun luonnonsuojelualue soveltuu harju- ja rantamaisemasta nautti-miseen sekä opetuskohteeksi. Suojelualue on kulutukselle herkkää maastoa. Kulutusta lisäävät jyrkkäpiirteiset rannat, joita aallokon ja jään aiheuttama eroosio kuluttaa luonnostaankin. Herkästi kuluvana alue ei sovellu vapaasti liikuttavaksi lähivirkistysalueeksi.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten mukaan liikkuminen muualla kuin merkityillä poluilla on kiellettyä. Alueella liikkuminen tulee ohjata merkityille poluille. Reitistön on oltava helposti kuljettava ja hyvin merkitty, jolloin liikkuminen ja maaston kulumisen reittien ulkopuolella pysyy mahdollisimman vähäisenä.

Rantojen käyttämistä uimapaikkoina olisi saatava vähennettyä, sillä rannoilla liikuminen aiheuttaa rantakasvillisuuden sekä jyrkkien, rannanläheisten rinteiden kulumista.

6 Toimenpiteet

6.1 Hoito

Harjualueiden vaurioituneita maastokohtia voidaan korjata kylvämällä niihin paikalta hävinnyttä kasvillisuutta tai istuttamalla muualta tuotuja taimia. Kallahdenharjulla kylvettiin syksyllä 1987 kaikkiaan 12 koealalle lampaannadan ja rantavehnän siemeniä sekä puolukan ja sianpuolukan marjoja. Koealat olivat kuluneita kohtia länsirantaa myötäilevän polun varressa (Heikkilä 1988b). Heinäkuussa 2002 tarkastettiin ne 11 istutuskohdetta, jotka voitiin paikallistaa. Kohteista kolme oli kokonaan kasvittomia. Kahdessa kohteessa varpujen kylvö ei ollut onnistunut, vaikka muuta kasvillisuutta oli jäljellä. Muissa kuudessa kohteessa kasvoi lampaannataa tai rantavehnää, mutta niukasti. Miltei kaikki kohteet olivat voimakkaasti kuluneet tallaamisen takia. Kokeilu osoitti, että kasvillisuutta ei voida palauttaa Kallahdenharjun kuluneille alueille, ellei istutus- tai kylvökohdalla liikumista estetä esimerkiksi aitaamalla.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoitaminen tapahtuu ensisijaisesti ohjaamalla ihmisten liikkumista niin, että maaston kulutusta saadaan vähennettyä. Koska kuluneet alueet ovat enimmäkseen melko pieniä, niihin leviää kasvillisuutta luonnostaankin lähiympäristöstä. Leveimpien, käytöstä poistettavien polkujen alkuun voidaan kuitenkin istuttaa lähialueelta saatavia männyntaimia.

Lehtipuiden vesat ja pienet lehtipuut on poistettu lähes koko suojelualueelta syksyllä 2013. Tien länsipuolella luonnonsuojelualueen pohjoispäässä oli runsaasti nuoria, 1–2 metrin korkuisia pihlajia ja koivuja. Kasvupaikka on tuoretta kangasmetsää, joka on hyvä kasvuympäristö lehtipuille. Ilman hoitotoimia paikalle kasvaa samanlainen ylitieheä pienpuusto, jollainen on heti suojelualueen länsipuolella. Pienpuustoa tulisi harventaa kahden-kolmen vuoden välein liitteeseen 5 merkityllä alueella. Hoitotoimet kohdistetaan alle viiden metrin korkuisiin nuoriin lehtipuihin, joista suurin osa poistetaan. Hakkuutähteet kuljetetaan pois luonnonsuojelualueelta.

Harjun eteläpäähän on kasvamassa tiheä mäntyalipuusto (liite 5). Puut ovat 2–4 metrin korkuisia. Tiheässä kasvavat männyt ovat maisemallinen haitta, mutta toisaalta ne ovat tukkineet osan poluista, joiden käyttö on samalla vähentynyt. Pienpuustoa tulisi harventaa tuntuvasti, kuitenkin niin, että toimenpide ei tee alueen polkuverkostoa nykyistä houkuttelevammaksi. Luontevin keino olisi merkitä säilytettävät puuryhmät ennen harvennusta. Pienpuustoa tulisi säilyttää pieninä puuryhminä polkujen risteämiskohdissa ja ylispuuston aukkopaikoissa, joissa uudelle puusukupolvelle on parhaat kasvuedellytykset. Hakkuutähteet kuljetetaan pois luonnonsuojelualueelta.

Harjun ylispuusto on hyväkuntoista, noin 150 vuoden ikäistä männikköä. Männyt ovat pitkäikäisiä puita, eikä ylispuustolla ei ole merkittävää hoitotarvetta. Vanhaa ylispuustoa kannattaisi kuitenkin varovaisesti uudistaa luontaisen uudistamisen keinoin luomalla latvusaukkoja heikkokuntoisimpien puiden poistolla. Näin luotaisiin edellytyksiä uusien mäntyjen kasvamiselle syntyneisiin latvusaukkoihin. Jotta

männyn taimet menestyisivät, on tärkeää, että kilpaileva lehtivesakko poistetaan säännöllisesti.

Kun ylispuita poistetaan vähän kerrallaan suunnitelmakausittain, muutos maisemassa on pieni verrattuna tilanteeseen, jossa jouduttaisiin poistamaan yhdellä kertaa enemmän puita tai tekemään suurempia latvusaukkoja. Vähittäisellä ylispuiden poistolla parannetaan lisäksi puuston eri-ikäisrakenteisuutta. Yksittäisiä runkoja voidaan aluksi poistaa harjun eteläpään hoitokuviolta (liite 5). Ennen puiden kaatamista rakennusviraston ja ympäristökeskuksen edustajat käyvät yhdessä valitsemassa ja merkitsemässä poistettavat rungot. Hakkuutähteet kuljetetaan pois suojelualueelta, mutta latvuksia ja suuria oksia voidaan käyttää polkujen tukkimiseen.

Kuolleita, huonotyyvisiä puita voidaan tarvittaessa kaataa tien varresta ja ulkoilureitin varrelta, jos puista arvioidaan olevan vaaraa alueen käytölle. Kaadetut rungot jätetään suojelualueelle. Kaadettujen puiden latvuksia voidaan käyttää esimerkiksi polkujen tukkimiseen.

Kurttuuruus on levinnyt suojelualueen rannoille. Suomen luonnossa vieras kurttuuruus levittäytyy hiekkaisilla rantaniityillä tehokkaasti ja tukahduttaa rannan alkuperäistä kasvillisuutta. Laji on aiheuttanut ongelmia myös Kallahdenharjulla, sillä se on vallannut alaa muulta rantakasvillisuudelta. Laajoja ja muun kasvillisuuden täysin tukahduttavia kasvustoja ei ole päässyt muodostumaan, sillä alueen kurttuuruus on 2000-luvun puolella kuritettu mm. nyppimällä niiden lehtiä ja katkomalla kasvuversot säännöllisesti. Kurttuuruus on toimenpiteiden ansiosta taantunut ja osa pensaista on kuollut. Toimenpiteitä on syytä jatkaa. Kuolleet pensaat tulisi lisäksi poistaa, sillä niiden kuivat rangat säilyvät vuosikausina. Pensaat katkaistaan 5–10 cm:n korkeudelta maanpinnasta, jolloin ne eivät näy maisemassa, mutta niiden puisevat tyvet estävät pensaiden kohdalla oleskelemisen. Kurttuuruusiesiintymän tilaa on myös syytä seurata, sillä kuolleen näköiset pensaatkin voivat kasvattaa juurivesoista uusia versoja.

Suojelualueen pohjoispäässä entisen pihamaan tienpuoleisessa reunassa (liite 5) kasvaa koriste- ja aitakasvina viljeltyä isotuomipihlajaa. Laji leviää lintujen kuljettamista siemenistä helposti luontoon ja viihtyy hyvin mm. harjurinteillä. Kallahdenharjulle maamme luontaiseen kasvilajistoon kuulumaton isotuomipihlaja ei vielä ole levinnyt. Entisen pihamaan reunassa oleva esiintymä on varotoimenpiteenä syytä hävittää. Tuomipihlaja vesoo uudelleen. Vesat tulisi katkaista samalla kertaa, kun tien länsipuolen pienpuuston hoito uusitaan.

6.2 Käytön järjestäminen

6.2.1 Reitit

Kallahdenniemeen on valmistunut rakennusviraston tekemä hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa tarkastellaan koko alueen liikenne- ja pysäköintijärjestelyjä, opastuksen ja reittien nykytilaa ja kehittämistarpeita. Kallahdenharjun reittien ja opasteiden suunnittelussa pyritään yhtenäiseen ilmeeseen Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelmassa esitettyjen opasteiden ja viittojen kanssa. Myös alueen reitistöt sovitetaan yhteen.

Kallahdenharjun käyttö ohjataan virallisille reiteille viitoittamalla reitit, sulkemalla eniten käytetyt epäviralliset polut ja muistuttamalla siitä, että liikkuminen on luval-

lista vain merkityillä reiteillä. Merkittyinä reiteinä käytetään nykyisiä reittejä, joista yksi sijaitsee länsirannalla, yksi maantien varressa ja yksi itärannalla (liite 6). Leveimmät, reiteiltä tienvarteen johtavat yhdyspolut säilytetään. Pyöräliikenne ohjataan viitoituksin tienvarteen. Pyöräily muualla kuin merkityillä reitillä pyritään estämään. Pyöräilyn vähentäminen on erityisen tärkeää länsirannalla, jonka reittejä käytetään pyöräilyyn melko paljon.

Reitit päällystetään kivituhkalla tai muulla pintamaata sitovalla aineksella. Kivituhkan etuna on se, että reitti erottuu maastossa selvästi ja ohjaa siten liikumista. Reitit merkitään hyvin, mieluiten puisilla reittimerkeillä. Nykyisistä merkeistä osa on melko huomaamattomia. Ne eivät ohjaa reitillä pysymistä kovin hyvin harjun itärannalla, jossa reitti on kapeampi ja huonommin muista poluista erottuva kuin länsirannalla. Merkkitolppien uudelleen maalaaminen parantaisi niiden näkyvyyttä. Luonnonsuojelualueen rajoille reittien alkuun sijoitetaan viitat, joista selviää, minne reitit johtavat.

Itärannan polkureittiä kunnostettiin kesällä 2013. Ullaksen rannan ja pohjoisimman portaikon välinen osuus on vielä kunnostamatta (liite 6). Portaikko johtaa rannalle, joka on ulkoilukäytön kuluttamaa. Portaikon pohjoispuolella kapealla hiekkaharjanteella on paljon käytetty oikopolku. Rannan ja hiekkaharjanteen kuluminen vähenisi, jos oikopolku muutettaisiin viralliseksi reitiksi. Oikopolun käyttö edellyttää hiekkaharjanteen rinteeseen rakennettavaa portaikkoa ja polun vahventamista samoilla periaatteilla kuin reitin muissa osissa.

Myös länsirannan reitin kulunein kohta kunnostettiin kesällä 2013. Reitin rannanpuoleiseen reunaan on rakennettu matala lautareunus, joka estää pyörällä ajamisen hiekkarannalle ja todennäköisesti ohjaa muitakin ulkoilijoita käyttämään portaikkoja rannalle kulkemiseen. Jos rakenne ei osoittaudu riittäväksi, tulee polun varsi aidata samanlaisella aidalla kuin tienvarsi tai esimerkiksi matalalla köysiaidalla. Leveimmät ja käytetyimmät virallisilta reiteiltä erkaantuvat polut tulisi katkaista aidalla, puun rungolla tai kaadetun puun latvuksella. Näitä voidaan harrastuksen mukaan sijoittaa muuallekin kuin liitteeseen 6 merkittyihin kohtiin.

Polkuverkostoa ylläpidettäessä on muistettava, että maan pinnan tasaaminen on suojelualueella kiellettyä. Maan pintaa säästäviä rakenteita, mm. pitkospuita, portaita tai polun reunaan tehtäviä maan liikumista estäviä tukia voidaan rakentaa virallisille kulkureiteille tarvittaessa.

Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelmaan on merkitty uusi Heposaaren kiertävä ulkoilureitti. Reitille pääsee vain Kallahdenharjun kautta ja sen liittäminen harjun reitistön jatkeeksi olisi luontevaa. Reittien yhdistämiseksi tarvitaan luonnonsuojelualueen kaakkoiskulmaan noin 50 metrin mittainen uusi polku, joka yhdistää itärannan reitin ja Heposaaren johtavan tien toisiinsa (liite 6). Polku sijoittuu melko harvapuustoiseen kohtaan tuoreen kankaan metsään. Tarvittava, noin metrin levyinen polku on mahdollista perustaa puita kaatamalla ja maastoa tasaamalla. Polun alkupäähän sijoitetaan Heposaaren reittiä osoittava viitta. Suojelualueen puolelle rakennettava yhdysreitti toteutetaan samaan aikaan Heposaaren reitistön kanssa.

6.2.2 Kallahdentie

Kallahdenniemelle johtavan tien molemmin puolin on matala aita, joka estää autoilijoita pysäköimästä luonnonsuojelualueelle tien varteen. Puinen aita on raken-

teensa puolesta alueelle sopiva ja osoittautunut toimivaksi. Luonnonsuojelualueen keskiosassa on suojatie, jonka kohdalla aidassa on kulkuaukko. Sata metriä suojatien eteläpuolella on toinen kulkuaukko (liite 6), joka johdattaa ihmisiä kulkemaan luonnonsuojelualueen epävirallisille poluille. Aukko ja sinne johtavat polut tulisi kulun vähentämiseksi sulkea. Luonnonsuojelualueen eteläosassa vanhojen polkujen kohdalla on toinen suojatie (liite 6), joka on jäänyt suojelualueen reittejä kehitettäessä tarpeettomaksi. Suojatien voi poistaa.

6.2.3 Opastustaulut ja tiedottaminen

Luonnonsuojelualueen pohjoispäässä on suojelualueen pääopaste, jossa kerrotaan suojelualueen luonnosta ja alueella liikkumisesta. Ullaksen rannassa, Kallahden uimarannalla ja luonnonsuojelualueen eteläpäässä reittien varrella on rajaopasteena yksi opastustaulu. Lisäksi rajoilla on muutamia tauluja, joissa muistutetaan luonnonsuojelualueen säännöistä ja rajoituksista. Suojelualueen rajaopasteisiin tulisi lisätä suojelualueen kartta, johon on merkitty viralliset reitit.

Suojelun onnistunut järjestäminen edellyttää lisäksi sitä, että luonnonsuojelualueen merkityksestä ja käytöstä tiedotetaan lähialueen kouluille ja päiväkodeille. Tiedotusta on mahdollista tehostaa esimerkiksi uusimalla Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen esite (Helsingin arvokkaat luontokohteet 2. Kallahdenharjun luonnonsuojelualue) ja jakamalla sitä päiväkodeihin ja kouluihin. Luonnonsuojelualuetta ja sen hoitotoimia esittelevä kirjoitus paikallislehdessä tavoittaisi suuren osan suojelualueen käyttäjistä. Ainakin puuston hoitoon liittyvistä toimenpiteistä on hyvä tiedottaa alueen asukkaita.

6.2.4 Uimarantoina käytetyt rannat

Suojelualueen aidan kohdalle Ison Kallahden uimarannalle pystytetään opastaulu, jossa muistutetaan luonnonsuojelualueen rajasta, siitä että suojelualueella on luvallista liikkua vain merkittyjä reittejä pitkin sekä siitä, että luonnonsuojelualueen käyttö uimarantana on kielletty. Kulku uimarannalle merkitään niin hyvin, että uimarit eivät vahingossa voi harhautua luonnonsuojelualueen puolelle.

Ullaksen puiston uimapaikalta pääsee huomaamatta suojelualueen puolelle, sillä matala raja-aita ei ulotu rantaan asti. Suojelualueen puurakenteista aita jatkeaan mahdollisimman lähelle rantaa (liite 6). Paikalle pystytetään suojelualueesta, sen rauhoitusperiaatteista ja alueella liikkumisesta kertova opastaulu. Uimarannan aidassa on kaksi kulkuaukkoa, joiden kautta suojelualueen puolelle pääsee mm. polkupyörällä. Lähempänä rantaa olevan aukon voi tukkia. Kauempana rannasta oleva aukko (jonka luona on nykyinen opastaulu) tulisi muuttaa sellaiseksi, että polkupyörällä ajo aukon kautta ei onnistu. Pääopastaulun länsipuolelta rantaan johtava reitti tulisi varustaa pyöräilykieltomerkillä.

6.2.5 Pysäköintijärjestelyt

Luonnonsuojelualuetta, uimarantaa ja Ullaksen puistoa varten on Kallahdentien varteen luonnonsuojelualueen pohjoispuolelle rakennettu pysäköintialue. Uusia pysäköintipaikkoja ei luonnonsuojelualueen käytön takia tarvitse perustaa.

6.3 Aikataulu

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen aloitetaan suojelutavoitteiden turvaamiseksi kulkua ohjaavien rakenteiden tekemisellä. Toteuttamisen kiireellisyysjärjestys on seuraava.

1. Itäisen polun pohjoispään kunnostus, polkujen merkintä ja viitoitus sekä Ison Kallahden uimarannalle ja Ullaksen puoleiselle rannalle osoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen. Kurtturuusun ja isotuomipihlajan hävittäminen.
2. Aitojen tai muiden kulkuesteiden pystyttäminen kuluneille paikoille. Tien varteen esitetyt toimenpiteet.
3. Pienpuuston käsittely.
4. Heposaaren reittiin johtavan yhdysreitin rakentaminen suojelualueen kaakkoisosaan.
5. Hoito- ja käyttösuunnitelman tarkistaminen kymmenen vuoden kuluttua. Tällöin arvioidaan uudelleen myös ylispuuston uudistamistarve.

Ensimmäisen, toisen ja kolmannen vaiheen toimenpiteet voidaan toteuttaa lomitain, jos kulun ohjaamiseen liittyvät työt eivät tämän vuoksi viivästy.

6.4 Kustannusarvio

Kertaluonteiset työt

Vanhojen polkujen kunnostus	12 000
Uusi kivituhkapolku	2 000
Uudet portaat	1 200
Aidat ja estöt	2 000
Uudet taulut, viitat ym.	2 700
<u>Puuston hoito, ruusut ym.</u>	<u>3 000</u>
Peruskunnostus yhteensä	22 900 euroa

Vuotuinen huolto 4 000 euroa. Vuotuiseen huoltoon sisältyy roskahuolto, rakenteiden korjaukset, luonnonhoito ym.

7 Seuranta

Alueen seurannassa on keskeistä selvittää maaston kulumisen muutoksia ja uimarantojen käytöstä suojelualueelle aiheutuvaa rasitetta. Kulumista ja kasvillisuuden tilaa seurataan viiden vuoden välein esimerkiksi Helsingin ympäristökeskuksen työnä. Seurannan avulla arvioidaan hoitotoimien ja käyttöä palvelevien toimenpiteiden onnistumista.

Seurattavia asioita ovat:

- kasvillisuuden palautuminen käytöstä poistetuille poluille
- kuluneimpien maastokohtien muuttuminen
- kurtturuusun ja isotuomipihlajan mahdollinen leviäminen, sekä
- kulun ohjautuminen merkityille reiteille.

Kallahdenharjun kasvillisuuden kulumisen seurantaan käyttökelpoisia menetelmiä ei tiettävästi ole kehitetty. Seurantaan soveltunevat parhaiten kuluneiden maastokojtien kartoitus ja esimerkiksi neliömetrin kokoisten kasvivuutujen inventointi niillä paikoilla, joilla ihmisen aiheuttama kulutus on nähtävissä. Kartoitukset toistetaan viiden vuoden välein.

8 Toimenpiteiden vaikutukset

Hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpänä tavoitteena on palauttaa luonnonsuojelualueen alkuperäinen merkitys. Luonnonsuojelualueella liikkuminen ohjataan merkityille reiteille käyttämällä uusia kulkua ohjaavia rakenteita, kunnostamalla vanhoja rakenteita sekä tehostamalla opastusta ja tiedottamista. Suojelualueen kaakkoisosaan esitetään uutta polkureittiä, joka yhdistää harjun itärannan reitin Heposaareen tulevaan ulkoilureittiin. Muita uusia toimintoja ei esitetä luonnonsuojelualueelle. Puuston käsittely keskittyy alispuuston harventamiseen niissä kohdissa, joissa nuori alispuusto on tiheää. Suunnitelmassa ei ehdoteta ylispuuston harvennuksia tai aukottamista.

Toimenpiteiden onnistumiseen vaikuttavat alueella ulkoilevien ihmisten määrä ja se, miten hyvin ihmiset noudattavat liikkumisrajoituksia. Harju palvelee lähinnä Vuosaaren asukkaiden virkistyskäyttöä. Syksyllä 2012 valmistunut Kallahden kaava tuo Kallahdenniemelle uutta asutusta vain vähän, mutta Vuosaaren asutuksen tiivistyessä Kallahdenharjulla liikkuvien ulkoilijoiden määrä todennäköisesti kasvaa.

Vaikutukset Kallahdenharjun luonnonsuojelualueeseen

Ehdotetut hoitotoimet ja käytön ohjaamisen onnistuminen vähentävät luonnonsuojelualueen kulumista, vaikka alueella liikkuvien ihmisten määrä kasvaisi. Vaapaan liikkumisen merkittävä väheneminen mahdollistaa kuluneiden alueiden kasvillisuuden elpymisen. Kasvillisuuden laajamittainen palautuminen pahiten kuluneille ranta-alueille on ulkoilijoiden määrän takia epätodennäköistä. Huomattavimmat muutokset tapahtuvat harjun metsäisissä osissa, joiden käyttö ohjautuu kunnossa pidettäville reiteille.

Vaikutukset Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -alueeseen

Kallahdenharjun luonnonsuojelualue on osa Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -aluetta. Alue on suojeltu luontodirektiivin perusteella. Natura 2000 -alueella tavataan viittä luontodirektiivin luontotyyppiä, joista Kallahdenharjun luonnonsuojelualueella on harjumetsät-luontotyyppiä. Ehdotetut hoitotoimet ja käytön ohjaamisen onnistuminen pysäyttävät harjumetsät-luontotyypin heikentymisen. Parhaassa tapauksessa toimenpiteet parantavat kulutukselle herkin luontotyyppin tilaa.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista Kallahdenharjun luonnonsuojelualueella tavataan useita lepakkolajeja. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotetut toimenpiteet eivät hävitä eivätkä heikennä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Natura-tietolomakkeella mainituista lintudirektiivin liitteen I lajeista palokärkeä tavataan luonnonsuojelualueella. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ehdoteta palokärjelle tärkeään ylispuustoon kohdistuvia toimenpiteitä, eikä suunnitelma siten vaikuta palokärjen elinoloihin.

Muiden hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset

Kallahdenniemen asemakaava tuo Kallahdenniemelle hyvin vähän uutta asutusta. Kaavassa vaikutukset luonnonsuojelualueeseen on pyritty minimoimaan pitämällä Kallvikintie kapeana (nykyisen levyisenä) ja edistämällä virkistys- ja ulkoilukäyttöä suojelualueen ulkopuolella. Luonnonsuojelualueen ulkopuoliset virkistysreitit osoitetaan Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelmassa. Kallahdenniemen ja Kallahdenharjun reitit on sovitettu yhteen. Jos kulunohjaaminen onnistuu, Kallahdenniemen kaavan ja reitistön toteutuminen eivät heikennä Kallahdenharjun luonnontilaa.

9 Lähdeviitteet

Heikkilä, E. 1988a: Kallahden luonnonsuojelualueen käyttö- ja hoitosuunnitelma. Julkaisematon suunnitelma. Helsingin kaupunginkanslian ympäristönsuojelutoimisto, Kiinteistöviraston metsä- ja maatalousosasto, 12.4.1988.

Heikkilä, E. 1988b: Kylvökset. Kallahden luonnonsuojelualue. Moniste 19.6.1988.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2002: Kallahdenniemen kulttuurihistoria- ja maisemaselvitys sekä virkistysaluesuunnitelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kaavoitusosaston selvityksiä 2002:1.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2013: Kallahden hoito- ja kehittämissuunnitelma. Luonnos 11.6.2013.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2013: Luontotietojärjestelmä. Linnustollisesti arvokkaat kohteet, arvokkaat kasvikohteet, arvokkaat lepakkoalueet, muut lajihavainnot. Ote Kallahdenniemestä 15.11.2013.

Uudenmaan ELY-keskus 1998: Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura-tietolomake ja kartta.

Ympäristöministeriö 1984: Valtakunnallinen harjijensuojeluohjelma. Ympäristön- ja luonnonsuojeluosaston julkaisu D:6. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2003: Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma v. 2003–2012. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen monisteita 7/2003.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy & Alleco Ky 2003: Kallahdenniemen luontoselvitys ja maankäytön luontovaikutukset. Julkaisematon selvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Viivoitettu alue on Kallahden niitty-, harju- ja vesialueiden Natura 2000 -alue.

1: 25 000

@UYK/TM/19.3.1998/ Maanmittauslaitos 20/MAR/98

Liite 2a. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös ja rauhoitusmääräykset (Lääninhallituksen päätös no 157/1973).

Jäljennös

N:o

157

35196/Pa 833/70 Oy Loh

Uudenmaan lääninhallituksen päätös Helsingin kaupungista olevan Lohjan Kalkkitehdas Oy - Lojo Kalkverk Ab nimisen yhtiön hakemukseen luonnonsuojelua koskevassa asiassa. Annettu Helsingissä 7 päivänä tammikuuta 1973.

Lohjan Kalkkitehdas Oy - Lojo Kalkverk Ab niminen yhtiö on lääninhallitukselle joulukuun 14 päivänä 1970 toimitetussa hakemuksessa anoutunut, että yhtiön omistamalla Postlars nimisellä tilalla RN:o 2¹⁴⁷ sekä Sommarro nimisellä tilalla RN:o 2¹⁰, Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä oleva, karttapiiirroksesta lähemmin ilmenevä alue rauhoitettaisiin luonnonsuojelulain nojalla.

Hakemuksen johdosta ovat valtion luonnonsuojelunvalvoja, Helsingin kaupunginvaltuusto ja Uudenmaan läänin maanmittauskonttori antaneet lausuntonsa.

Lääninhallitus on tutkinut asian ja herkitsee luonnonsuojelulain 9 §:n nojalla oikeaksi määrätä kyseisen alueen rauhoitetuksi luonnonsuojelualueeksi siinä suhteessa kuin seuraavat rauhoitusmääräykset edellyttävät.

Alueella on kielletty:

maan, soran ja kivien ottaminen ja siirtäminen;
uusien rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen;
pesien, munien, puiden, pensaiden ja muiden kasvien ja kasvinosien (marjoja ja sieniä lukuunottamatta) sekä kivennäisten ottaminen ja vahingoittaminen;

liikkuminen osoitettujen polkujen ja teiden ulkopuolella;

tulenteko, telttailu ja muu leirielämä;

eväspaperien ym. tahioiden jättäminen;

muu rikkinäinen tai häiritsevä toiminta, joka saattaa muuttaa luonnon

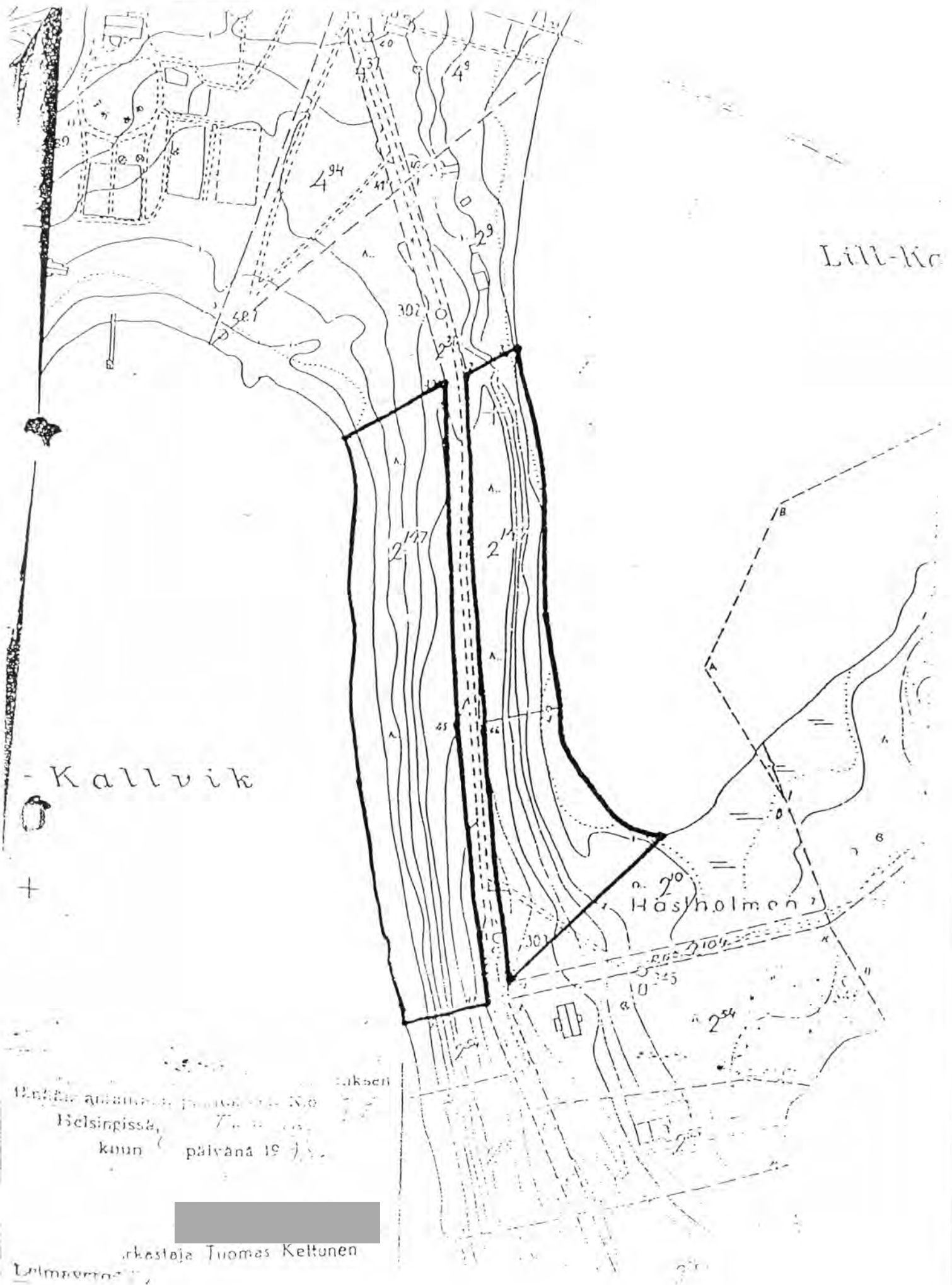
maisemakuvan tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuteen tai eläimistöön.

Alueen metsä hoidetaan puistometsänhoidon periaatteiden mukaisesti päämääränä mahdollisimman varteva ja elinvoimainen männikkö.

Edellä olevista määräyksistä saadaan valtion luonnonsuojelunvalvojan luvalla poiketa sikäli, kuin se on luonnonsuojelualan hoidon kannalta perusteltua.

Luonnonsuojelualue on maanomistajan toimesta valtion luonnonsuojelunvalvojan hyväksymällä tavalla luonnonsuojelualueeksi merkittävä.

Tämä päätös kuulutetaan niinkuin kunnallisista kuulutuksista on säädetty sekä julkaistaan Virallisessa lehdessä. Jos joku luonnonsuojelulain 11 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa katsoo rauhoituksen loukkaavan laillista etuaan tai oikeuttaan, haastakoon hän kuuden kuukauden kuluessa kuuluttamisesta lukien maanomistajan asianomaiseen alioikeuteen vaatiakseen rauhoituksen kumoamista.

- Kallvik
0

Lill-kö

Häsholmen
20

Anttila Anttila, J. N. O.
Helsingissä, T. N. O.
kuun (päivänä 19 78)

arkkistaja Tuomas Keltunen

L. Keltunen

Liite 2b. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen rauhoituspäätöksen muutos (Lääninhallituksen päätös 631/1990).

Liite 1, 1509

Vs. Stj/1 LIITE 1
Khs 25.6.1990

UUDENMAAN LÄÄNINHALLITUS
PL 110 00521 HELSINKI
Ratapihantie 9, puh 90-17351

PÄÄTÖS YMT 631

Helsinki 5.6.1990

Dno 09123 361 89 127

ASIA Hakemus luonnonsuojelualueen laajentamiseksi ja rauhoitusmääräysten muuttamiseksi

HAKIJA Helsingin kaupunki

HAKEMUS 16.6.1989

Laajennusosan sijainti

Kunta: Helsinki
Kylä: Vuosaari
Tiloilla: Svalbo 1 RNo 4:9
Svalbo 2 RNo 2:9
Postlars RNo 2:161
Leppäniemi RNo 4:106
Skata RNo 4:107

Kuvaus

Kallahdenharjun luonnonsuojelualue on rauhoitettu lääninhallituksen päätöksellä no 157/1973. Hakemuksen tarkoituksena on liittää luonnonsuojelualueeseen siihen maisemallisesti ja kasvillisuutensa puolesta kiinteästi kuuluva osa.

Luonnonsuojelualueeseen liitettäväksi haettu osa rajoittuu itä- ja länsisuunnassa mereen. Pääasiallinen puulaji on mänty, pohjoisosa on mustikka- ja eteläosa kanerva- ja puolukkatyyppin metsää. Männikkö on suojaisemmista olosuhteista johtuen kookkaampaa kuin vanhalla luonnonsuojelualueella.

Kallahdenharju on kulutusarka, koska sen maaperä on hiekkaa ja alue on siksi hyvin helppokulkuinen. Luonnonsuojelualueen laajennuksen tarkoituksena on turvata alue suuremmalta kulutukselta kanavoimalla alueella kulkeminen vain osoitetuille reiteille.

Kallahdenniemi kuuluu valtakunnalliseen harjunsuojeluohjelmaan. Luonnonsuojelualueeseen liitettäväksi esitetyn alueen pinta-ala on 2 ha.

JAKELU

Päätös Helsingin kaupunki

TIEDOKSI Ympäristöministeriö
Uudenmaan läänin maanmittauskonttori
Helsingin seutukaavaliitto
Helsingin poliisilaitos

Leimaverotta

Korvaus

Hakija ei ole ilmoittanut vaativansa luonnon-
suojelulain 11 a §:n mukaista taloudellisten
menetysten korvaamista.

LAUSUNNONANTAJAT

Ympäristöministeriö 12.10.1989

Uudenmaan läänin maanmittauskonttori 9.11.1989

LÄÄNINHALLITUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Lääninhallitus muuttaa Kallahdenharjun luonnon-
suojelualueen rajoja hakemuksen mukaisesti
liitekartasta ilmenevällä tavalla. Uusi raja-
us on merkitty puneella liitekarttaan. Oheiset
rauhoidusmääräykset ovat voimassa koko Kallah-
denharjun luonnonsuojelualueella.

Rauhoidusmääräykset

1. Alueella on kielletty:

- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoa-
minen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallio-
perän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen
ainesten otto
- metsästys sekä kaikenlainen eläinten häiritse-
minen ja pesien vahingoittaminen
- liikkuminen osoitettujen polkujen ja teiden
ulkopuolella alueella sijaitsevan rakennuksen
piha-alueella lukuun ottamatta
- tulenteko, telttailu ja muu leirielämä
- roskaaminen
- koirien kuljettaminen kytkemättä
- kaikenlainen eläin- ja kasvinäytteiden keruu
ilman lääninhallituksen lupaa
- muiden kuin virkistyskäyttöä ja luonnon-
suojelualueen opetus- ja tutkimustarpeita
palvelevien teiden ja laitteiden rakentaminen
- kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muut-
taa maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti
kasviston ja eläimistön säilymiseen alueella

2. Alueella on sallittu edelläolevien säännösten
estämättä:

- alueen opetusta palvelevien rakenteiden
rakentaminen ja huolto
- alueen rakennusten huolto ja ylläpito sekä
käyttäminen siten, että siitä ei aiheudu
haittaa luonnonsuojelualueelle
- aluetta saadaan hoitaa ja käyttää läänin-
hallituksen vahvistaman käyttö- ja hoito-
suunnitelman mukaisesti; suunnitelmassa
esitetään puuston hoito, ulkoilureittien,
opasterakenteiden rakentaminen, käytön kana-
voiminen sekä toimenpiteet arvokkaiden luon-
nonkohteiden säilyttämiseksi

3. Edellä olevista määräyksistä saadaan lääninhallituksen luvalla poiketa sikäli kuin se on luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön kannalta perusteltua

Hakija velvoitetaan merkitsemään rauhoitus maastoon lääninhallituksen hyväksymällä tavalla. Ohjeet annetaan erikseen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki 9, 11 ja 17 §

KUULUTTAMINEN

Lääninhallitus kuuluttaa tästä päätöksestä niin kuin julkisista kuulutuksista on säädetty ja tiedonanto siitä julkaistaan virallisessa lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä.

Maaherra

Eva-Riitta Siitonen

Ylitarkastaja

Jorma Jantunen

LIITTEET

kartta
valitusosoitus

Liittyy Oudennuon
tänään antamaan päätökseen N:o YMT 631
Helsingissä,
kesä kuun 5 päivänä 1990.

Ylitarkastaja
Överinspektör

Jorma Jantunen

Leima:

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

KALLAHDENH RJU

SUOJELUALUEEN PERUSTAMINEN
HELSINGIN KAUPUNGIN MAILLE

KALLVIKÅSEN

INRÄTTANDE AV SKYDDSOMRÅDE
PÅ HELSINGFORS STADS MARKER

kaupungin omistamat
alueet
staden tillhöriga
områden

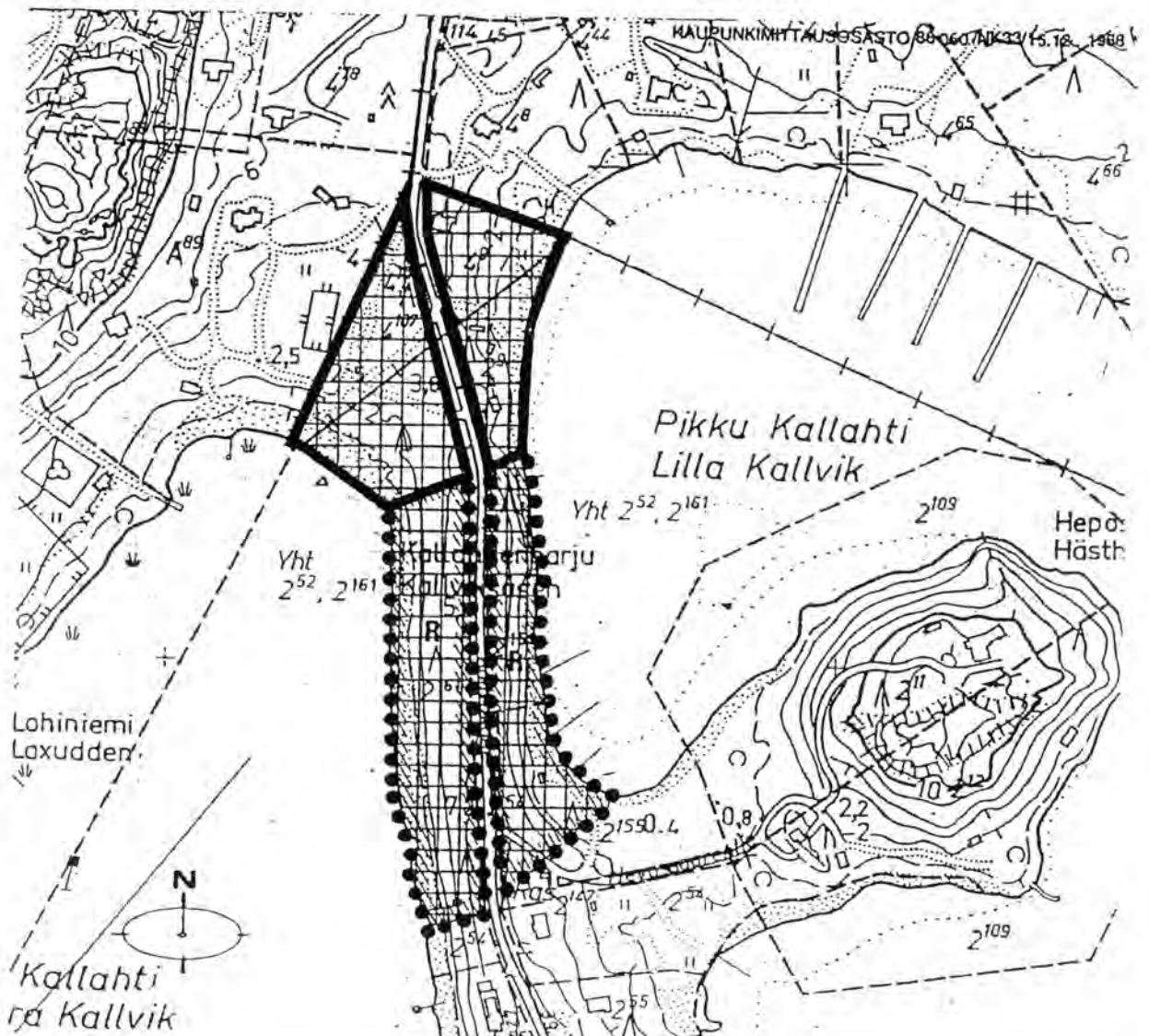

suojeltavaksi
ehdotettu alue
område vilket
föreslås skyddas

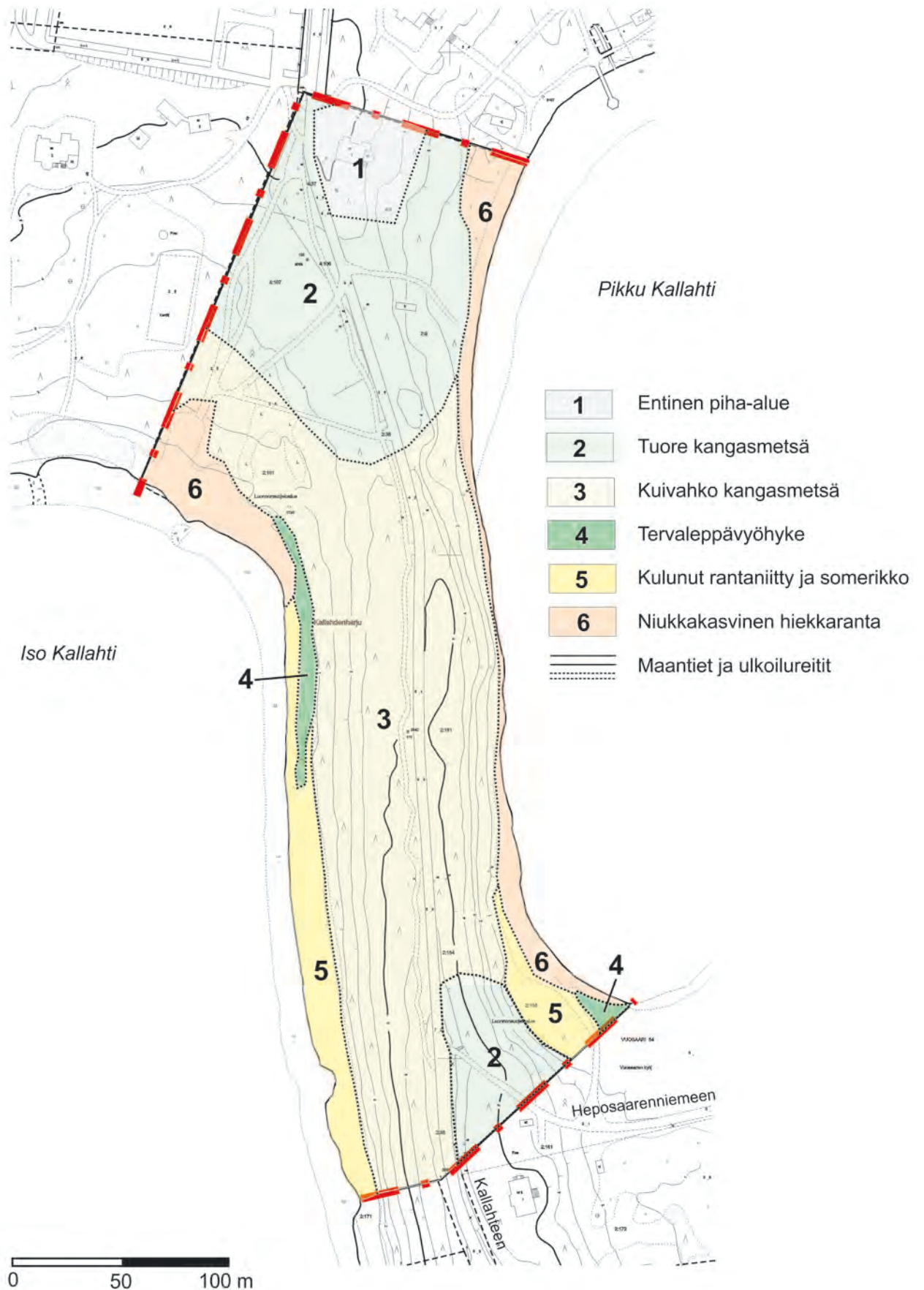
0 100 200 m
1:4000

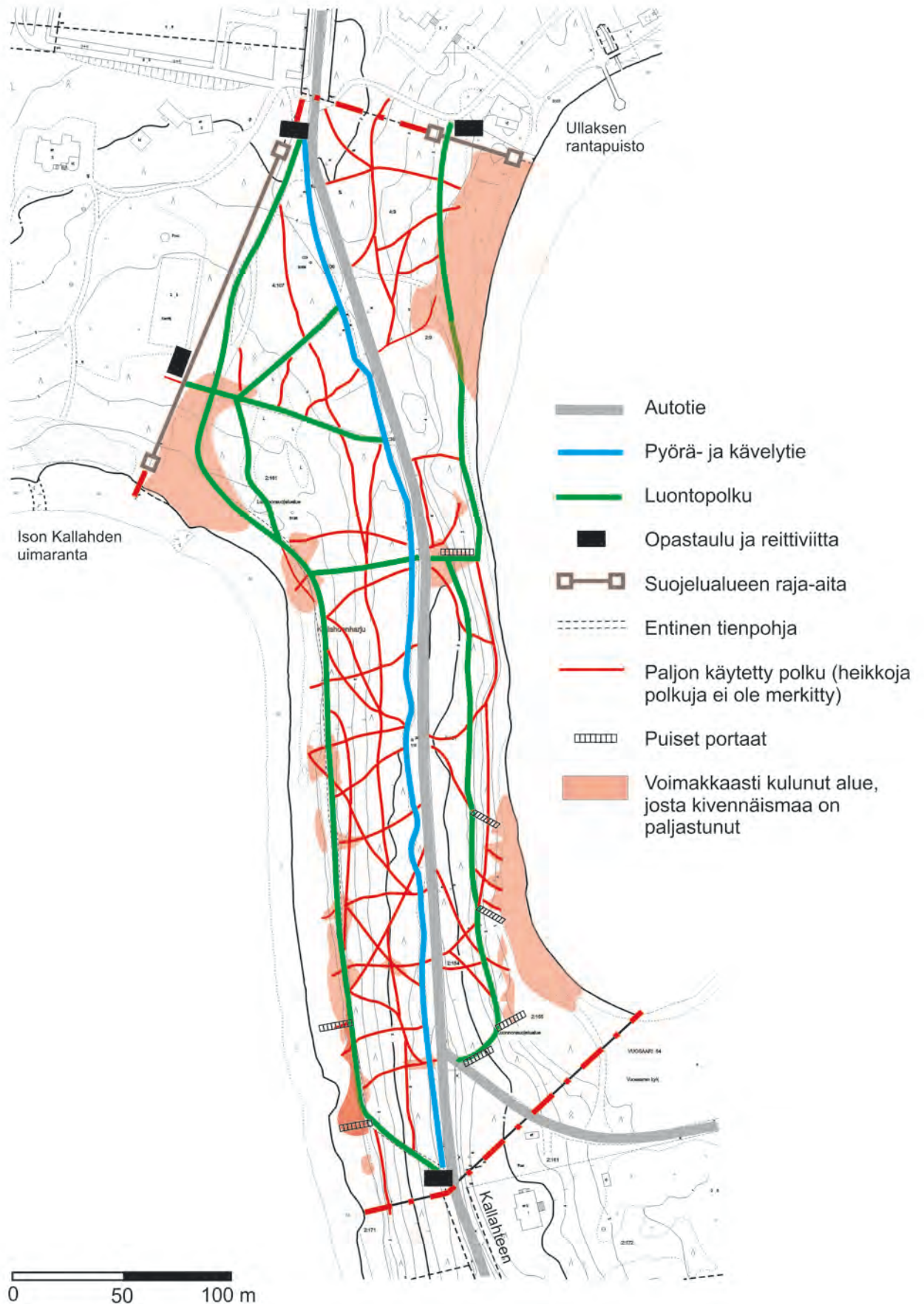
luonnonsuojelualue
naturskyddsområde

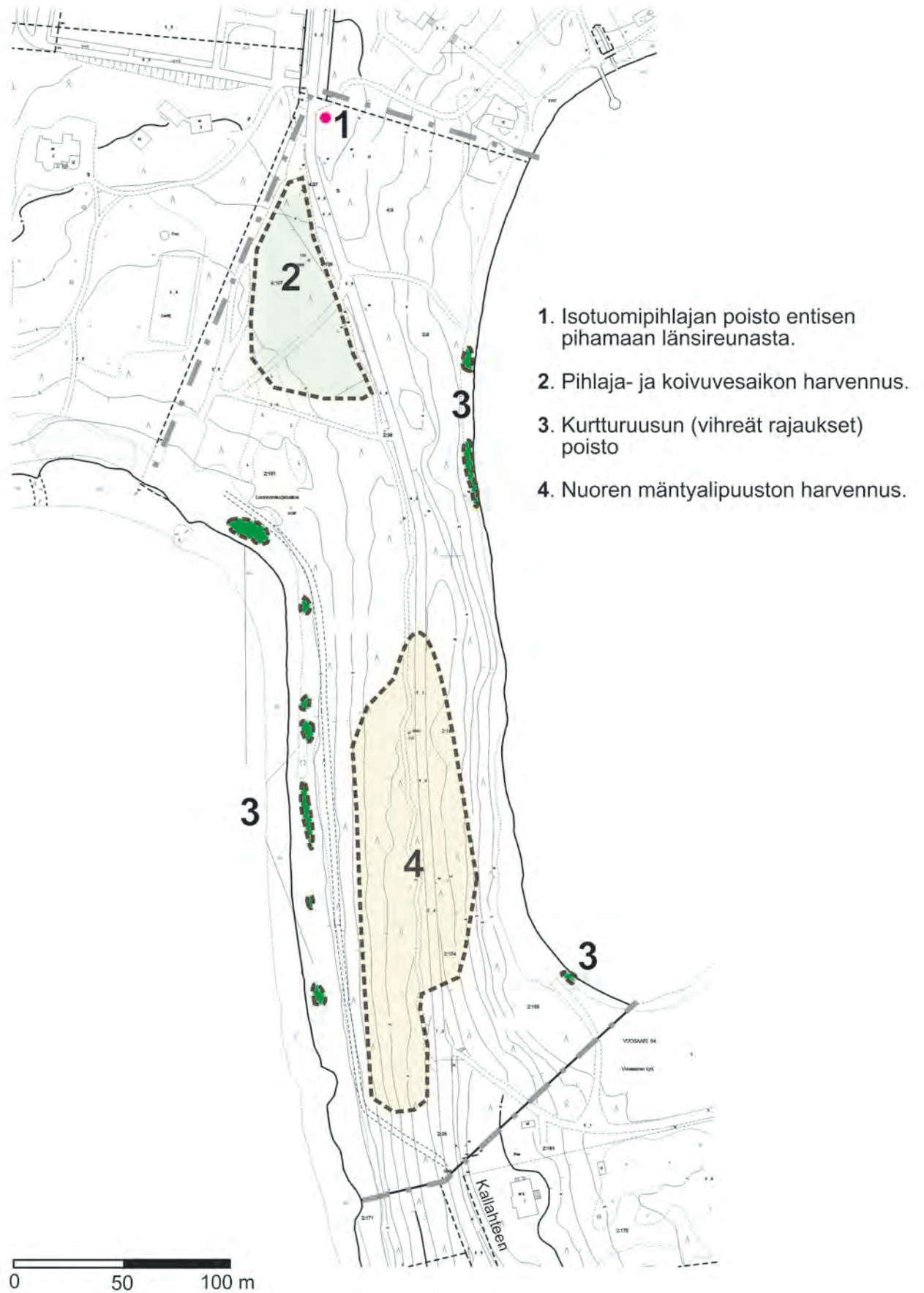
Liite 3. Kallahdenharjun luonnonsuojelualan kasvillisuuskuviot.

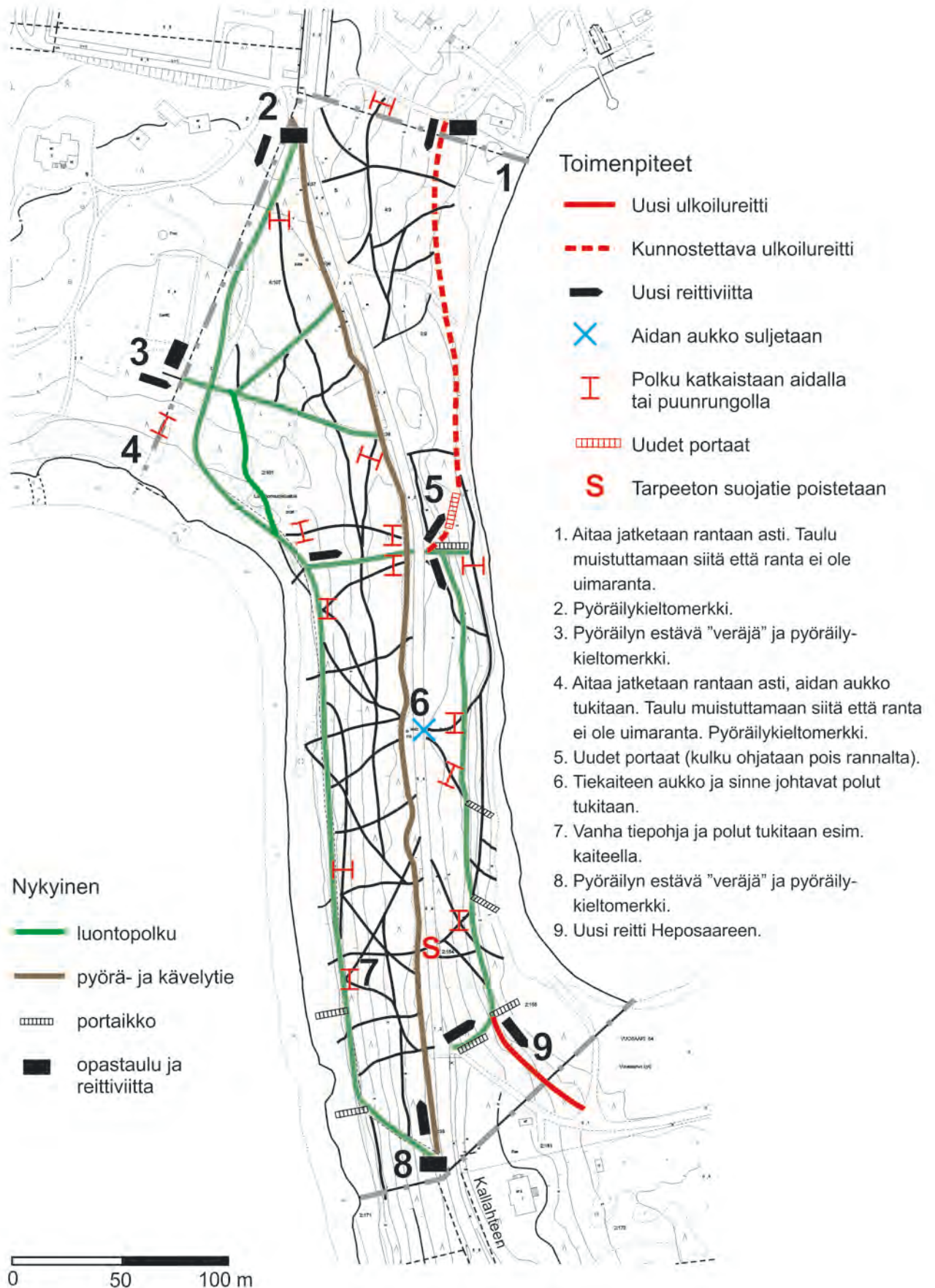
Liite 4. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen reitit, käytetyimmät polut ja voimakkaasti kuluneet alueet.

Liite 5. Kallahdenharjun luonnonhoitotoimet.

Liite 6. Ehdotus Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoitotoimiksi ja kulun ohjaamiseksi.

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/ Publication time Joulukuu 2014 / December 2014 / December 2014	
Tekijä(t)/Författare/Author(s)	Esa Lammi, Ympäristösuunnittelu Enviro Oy		
Julkaisun nimi Publikationens title Title of publication	Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023 Skötsel- och nyttjandeplan för Kallviksåsen naturskyddsområde 2014-2023 Management plan for the Kallahti esker Nature Conservation Area 2014-2013		
Sarja Serie Series	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentrals publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 18/2014	
ISSN 1235-9718	ISBN 978-952-272-796-1	ISBN (PDF) 978-952-272-797-8	
Kieli Språk Language	Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatestit/Bildtexter/Captions	fin fin, sve fin fin	
Asiasanat Nyckelord Keywords	Kallahdenharju, luonnonsuojelu, hoito- ja käyttösuunnitelma Kallviksåsen, naturskydd, skötsel- och nyttjandeplan Kallahti esker, nature conservation, management plan		
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information	Tiia Stén, puh./tel. (09) 310 64316 sähköposti: etunimi.sukunimi@hel.fi e-post: förnamn.efternamn@hel.fi e-mail: firstname.surname@hel.fi		
Tilaukset Beställningar Distribution	Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi		

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2013

1. Hämäläinen, A. Jäähdytettyjen ruokien hygieeninen laatu 2012
2. Öjst, H. Sushin mikrobiologinen laatu vuonna 2012
3. Saarijärvi, P., Riska, T., Mäkelä, H.-K., Laine, S. Voileipätäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
4. Summanen, E. Ympäristönsuojelumääräysten noudattaminen rakennustyömailla Helsingin kaupungin alueella
5. Borgström, O. Myymälöiden palvelumyynnissä olevien sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä vuosina 2010 ja 2011
6. Kupiainen, K., Ritola, R. Nastarengas ja hengitettävä pöly. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen.
7. Männikkö, J. - P., Salmi, J. Ympäristövyöhyke Helsingissä ja eräissä Euroopan kaupungeissa vuonna 2012
8. Vahtera, E., Hällfors, H., Muurinen J., Pääkkönen J.-P., Räsänen, M. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2012. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu
9. Meriläinen, M.-K. Ravintoloiden riisin ja lihan hygieeninen laatu Helsingissä 2011
10. Pakarinen, R. Helsinkiläisten kattolokit ja valkoposkihanhet
11. Harjuntausta, A., Kinnunen, R., Koskenpato, K., Lehikoinen, P., Leppänen, M., Nousiainen, I. Valkoposkihanhasta aiheutuvien haittojen lieventäminen
12. Espoon seudun ympäristöterveys, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus ja MetropoliLab Oy. Elintarvikehuoneistoissa käytettävän jään hygieeninen laatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2012
13. Pynnönen, P. Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012
14. Mattero, E. Selvitys Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan toimeenpanosta
15. Salminen, P. Helsingin, Lahden ja Turun kaupunkien vertaisarvio ilmastopolitiikasta ja hulevesien hallinnasta
16. Natural Interest Oy. Palmian catering-palvelujen hiilijalanjälki
17. Pellikka, K. Helsingin lähteet
18. Pahkala, E., Viiru, J. Pizzatäytteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2012–2013
19. Mattila, J., Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavesiluokitus ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2013
20. Mikkola-Roos, M., Rusanen, P., Haapanen E., Lehikoinen A., Pynnönen P., Sarvanne, H. Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012. Vuosien 2000–2012 yhteenveto.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2014

1. Reko, T. Tapahtuman hiilijalanjäljen laskennan rajausta
2. Airola, J. Helsingin I-luokan pohjavesialueiden vedenlaatu 2008
3. Pahkala, E., Rautio, M. Vihersalaattien ja raasteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2010 ja 2013
4. Tornainen, H.-M. Siirtoasiakirjamenettelyn toimivuus käytännössä. Selvitys jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan käytöstä
5. Helminen, J., Vahtera, E. Töölönlahden kunnostushanke. Töölönlahden nykytila ja meriveden juoksutuksen vaikutus ensimmäisten seitsemän vuoden aikana
6. Vahtera, E., Muurinen, J., Räsänen, M., Pääkkönen, J.-P. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2013. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
7. Ryyänen, E., Oja, L., Vehviläinen, I., Pietiläinen O.-P., Antikainen, R., Tainio, P. Helsingin 30 % päästövähennysselvitys. Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja vähentämisen kustannustehokkaat toimenpiteet.
8. Inkiläinen, E., Tiihonen, T., Eitsi, E. Viherkerroinmenetelmän kehittäminen Helsingin kaupungille
9. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitusta osa 1. Helsingin, Lahden, Turun, Vantaan ja Espoon maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, hiilinielut ja hiilivarastot
10. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitusta osa 2. Hiilitaselaskuri ja toimenpidevalikoima
11. Haapala, A., Järvelä, E. Helsingin ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden priorisointi
12. Airola, J., Nurmi, P., Pellikka, K. Huleveden laatu Helsingissä
13. Lammi, E., Routasuo, P. Helsingin luoteisosan liito-oravakartoitusta 2014
14. Eskelinen, P., Saarijärvi, P. Konditoriatuotteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2013–2014
15. Greis, M., Pahkala, E. Talousveden mikrobiologinen laatu tapahtumissa ja ulkomyynnissä Helsingissä 2014
16. Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavedenlaatu ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2014
17. Salla, A. Helsingin kalkkikalliot
18. Lammi, E. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2023